

<https://printo.it/pediatric-rheumatology/RS/intro>

Henoh - Šenlajnova Purpura

Verzija 2016

1. ŠTA JE HENOH-ŠENLAJNOVA PURPURA?

1.1 Kakva je to bolest?

Henoh-Šenlajnova purpura (HSP) je bolest kod koje dolazi do upale u vrlo malim krvnim sudovima (kapilari). Ova vrsta upale zove se vaskulitis i obično pogađa male krvne sudove u koži, crevima i bubrezima. Usled krvarenja iz upaljenih krvnih sudova u koži dolazi do pojave crvene ili ljubičaste ospe koja se naziva purpura. Do krvarenja može doći i u crevima ili bubrezima, što se ispoljava prisustvom krvi u stolici ili urinu (hematurija).

1.2 Koliko je bolest česta?

Mada HSP nije često oboljenje u detinjstvu, najčešći je sistemski vaskulitis kod dece uzrasta između 5-15 godina. Češće se javlja kod dečaka nego kod devojčica (2:1).

Ne postoji etnička niti geografska distribucija bolesti. U Evropi i severnoj hemisferi najčešće se javlja tokom zime, ali se takođe u pojedinačnim slučajevima, može javiti i tokom jeseni ili proleća. HSP se javlja kod oko 20 na 100.000 dece godišnje.

1.3. Koji su uzroci bolesti?

Uzroci bolesti nisu poznati. Infektivni uzročnici (kao što su virusi i bakterije) smatraju se potencijalnim okidačima, jer se bolest često javlja nakon infekcije gornjih disajnih puteva. Međutim, HSP se takođe može javiti nakon primene nekih lekova, uboda insekta, nakon izlaganja hladnoći, hemijskim otrovima i nakon uzimanja specifičnih alergena u

---

hrani. HSP može biti reakcija na infekciju (preterano agresivni odgovor imunskog sistema Vašeg deteta).

Nalaz taloženja specifičnih produkata imunskog sistema kao što je imunoglobulin A (IgA) u lezijama HSP, ukazuje da poremećen odgovor imunskog sistema napada male krvne sudove kože, zglobova, gastrointestinalnog trakta, bubrega i retko centralnog nervnog sistema ili testisa i tako dovodi do pojave bolesti.

1.4. Da li bolest nasledna? Da li je bolest zarazna? Da li može da se spreči?

HSP nije nasledna bolest. Nije zarazna i njena pojava ne može da se spreči.

1.5. Koji su glavni znaci bolesti?

Vodeći znak bolesti su karakteristične kožne promene koje su prisutne kod svih bolesnika sa HSP. Bolest obično počinje promenama koje liče na koprivnjaču; crvenim flekama ili crvenim oteklinama, koje vremenom menjaju boju i liče na ljubičaste modrice. Ove promene zovu se "opipljiva purpura" jer su izdignute iznad nivoa kože i mogu se opipati. Purpura se obično javlja na donjim ekstremitetima i sedalnom predelu, mada promene mogu da se jave bilo gde na telu (gornji ekstremiteti, trup itd.)

Bol u zglobovima (artralgija) ili bolni i otečeni zglobovi sa ograničenjem pokreta (artritis) prisutni su kod većine pacijenata (>65%). Obično su zahvaćena kolena i skočni zglobovi, ređe ručni zglobovi, laktovi i prsti. Artralgija i/ili artritis udruženi su sa otokom i osetljivošću mekih tkiva oko zglobova. Otok mekih tkiva šaka i stopala, čela i skrotuma mogu se javiti u ranom toku bolesti, naročito kod male dece.

Zglobni simptomi su privremeni i nestaju nakon nekoliko dana do nekoliko nedelja.

Kada su upalom zahvaćeni krvni sudovi u zidu creva, prisutan je bol u trbuhu kod više od 60% bolesnika. Obično se bol povremeno pojavljuje, u predelu oko pupka i može biti udružen sa blagim ili teškim želudačno-crevnim krvarenjem (hemoragija). Vrlo retko može doći do abnormalnog uvlačenja jednog dela creva u drugi, što se zove intususcepcija i što može da izazove prekid u prolaženju crevnog sadržaja i nekad zahteva hiruršku intervenciju.

Kada su upalom zahvaćeni krvni sudovi bubrega, može se javiti krvarenje (kod oko 20-35% bolesnika) i blaga ili teška hematurija (krv u mokraći) i proteinurija (proteini u mokraći). Obična bubrežna bolest nije ozbiljna. U retkim slučajevima, oboljenje bubrega može da traje mesecima ili godinama i može da napreduje do potpunog popuštanja bubrežne funkcije (1-5%). U takvim slučajevima neophodna je konsultacija i saradnja detetevog lekara sa specijalistom za bubrežne bolesti (nefrolog).

Opisani simptomi ponekad mogu nekoliko dana da prethode pojavi kožnih promena. Mogu se javiti istovremeno ili postepeno različitim redosledom.

Drugi simptomi kao što su epileptični napadi, krvarenje u mozgu ili plućima i otok testisa, usled zapaljenja krvnih sudova u ovim organima, retko se javljaju.

1.6. Da li je bolest ista kod svakog deteta?

Bolest je manje-više ista kod svakog deteta, ali stepen zahvaćenosti kože i unutrašnjih organa može značajno da varira od bolesnika do bolesnika.

1.7. Da li se bolest kod dece razlikuje od bolesti kod odraslih?

Bolest kod dece se ne razlikuje od bolesti kod odraslih.